

**STRATEŠKI PLAN RAZVOJA
ZA RAZDOBLJE 2020. – 2022.**

SADRŽAJ

PRVI DIO: PREGLED POSTIGNUĆA ORGANIZACIJE I ANALIZA.....	3
1. UVOD.....	3
2. PREGLED POSTIGNUĆA	5
3. ANALIZA OKRUŽENJA I IZAZOVI U PODRUČJU PRUŽANJA PODRŠKE RODITELJSTVU I OBITELJI.....	9
4. DIONICI I SURADNE ORGANIZACIJE	15
5. VIZIJA, MISIJA, VRIJEDNOSTI I NAČELA DJELOVANJA	17
 DRUGI DIO: STRATEŠKI CILJEVI	18
I. STRATEŠKI CILJ: PRIDONIJETI OSTVARENJU PRAVA DJETETA NA RODITELJSTVO U NAJBOLJEM INTERESU DJETETA I PODRŠKU RODITELJIMA	18
II. STRATEŠKI CILJ: PRIDONIJETI RAZVOJU KVALITETE I DJELOTVORNOSTI PROGRAMA PODRŠKE RODITELJSTVU TE POTICATI UTEMELJENOST INTERVENCIJA NA DOKAZIMA	18
III. STRATEŠKI CILJ: SURADNJA I UMREŽAVANJE U SVRHU OSIGURAVANJA KVALITETE I DOSTUPNOSTI PROGRAMA PODRŠKE RODITELJSTVU I OBITELJIMA	18
IV. STRATEŠKI CILJ: KONTINUIRANI ORGANIZACIJSKI RAZVOJ	18

PRVI DIO:

PREGLED POSTIGNUĆA ORGANIZACIJE I ANALIZA

1. UVOD

Program radionica s roditeljima najmlađe djece „Rastimo zajedno” razvijen je unutar Projekta za podršku roditeljstvu u zajednici (2007. – 2009. godine) kojeg su vodile N. Pećnik i B. Starc u okviru Programa podrške ranom razvoju i poticajnom roditeljstvu „Prve tri su najvažnije!” Ureda UNICEF-a za Hrvatsku, u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje. U razvoju programa sudjelovali su timovi voditelja iz dječjih vrtića širom Hrvatske, psiholozi, pedagozi i odgojitelji. Objavljen je u priručniku za voditelje (Pećnik, N., & Starc, B. (2010). *Rastimo zajedno program radionica za roditelje najmlađe djece: Priručnik za voditelje*. Zagreb: Ured UNICEF-a za Hrvatsku), a o njemu je informirana i šira stručna zajednica u zasebnoj publikaciji (Pećnik, N., & Starc, B. (2010). *Roditeljstvo u najboljem interesu djeteta i podrška roditeljima najmlađe djece*. Zagreb: Ured UNICEF-a za Hrvatsku.)

Od 2010. brigu o standardiziranoj edukaciji novih voditelja za Programe „Rastimo zajedno” bila je preuzela Agencija za odgoj i obrazovanje koja je omogućila širenje dostupnosti programa u vrtićima širom Hrvatske dok je UNICEF osigurao priručnike i materijal za roditelje – sudionike programa radionica.

2010. godine bio je osnovan *Savjet za osiguranje kvalitete i razvoj Programa „Rastimo zajedno”* radi kontinuiranog praćenja i evaluacije provedbe programa radionica “Rastimo zajedno” te unapređenja stručne podrške voditeljicama kroz konzultacije, susrete sustručnjačke podrške i godišnje konferencije nacionalne mreže voditeljica i voditelja programa. Članice Savjeta bile su autorice programa, predstavnice voditeljica iz dječjih vrtića i obiteljskih centara te predstavnice UNICEF-a i Agencije za odgoj i obrazovanje.

Centar za podršku roditeljstvu „Rastimo zajedno” nastao je 2013. godine na temelju dotadašnjih aktivnosti Savjeta za osiguranje kvalitete i razvoj Programa „Rastimo zajedno”, s namjerom da omogućiti još djelotvorniju podršku Mreži voditeljica i voditelja programa u nalaženju primjerenih odgovora na potrebe i interese roditelja u različitim zajednicama širom Hrvatske.

Krajnji je cilj Centra „Rastimo zajedno” postići široku dostupnost, održivost te visoku kvalitetu provedbe programa „Rastimo zajedno” i „Rastimo zajedno Plus” te razviti i druge srodne programe. Osnivanjem Centra „Rastimo zajedno” stvoreni su preduvjeti za bolje povezivanje članica koje žele razvijati dodatne projekte u svrhu ostvarivanja navedenog cilja.

Centar za podršku roditeljstvu „*Rastimo zajedno*“ osnovan je 2013. godine radi kontinuiranog praćenja i evaluacije provedbe ovog programa te pružanja stručne podrške njegovim voditeljima. Cilj Centra „*Rastimo zajedno*“ danas je razvijanje univerzalnih i ciljanih programa podrške roditeljstvu za roditelje djece rane i predškolske dobi, osiguravanje njihove kvalitete i održivosti te širenje njihove dostupnosti u različitim zajednicama širom Hrvatske. Ostvaruje se kroz niz projekata usmjerenih roditeljima kako bi ih se podržalo u roditeljskoj ulozi i omogućilo svoj djeci odrastanje u poticajnom okruženju i ostvarenje njihovih razvojnih potencijala.

Razvoj programa *Rastimo zajedno* inicirano je i podržao Ured UNICEF-a za Hrvatsku 2008. godine te je do danas nastavio podržavanje postojećih i razvitka novih programa *Rastimo zajedno*.

Do sada su razvijeni sljedeći programi podrške roditeljstvu: *Rastimo zajedno*, *Rastimo zajedno Plus*, *Klub očeva Rastimo zajedno*. Centar trenutno završava program podrške roditeljstvu za korisnike sustava socijalne skrbi, koji po prvi put direktno uključuje i djecu: *Rastimo zajedno i mi*.

Tijekom 2016. godine grupa nezavisnih stručnjaka (Keresteš i sur., 2017) po narudžbi UNICEF-a provela je vanjsku evaluaciju programa *Rastimo zajedno* i *Rastimo zajedno Plus* te zaključila da su programi kvalitetni i odgovaraju na potrebe roditelja i voditelja.

Do sada je u svim navedenim programima *Rastimo zajedno* sudjelovalo više od 6000 majki i očeva djece predškolske dobi, a više od 800 voditelja organizirano je u Mrežu *Rastimo zajedno* koju koordinira Centar i organizira godišnje konferencije s ciljem unapređivanja stručnog znanja u području ranog razvoja djeteta i podrške roditeljstvu.

2. PREGLED POSTIGNUĆA

Početno razdoblje djelovanja Centra za podršku roditeljstvu „Rastimo zajedno“ (2013. – 2014.) obilježile su aktivnosti vezane uz osnivanje udruge, izradu Statuta, imenovanje Upravnog odbora, predsjednice i tajnice udruge te postavljanje programskih i organizacijskih temelja rada. U ovoj fazi osmišljen je i prvi program rada te su započele aktivnosti podrške provedbi programa Rastimo zajedno u dječjim vrtićima kao i organizacija godišnje konferencije voditeljica i voditelja programa Rastimo zajedno. U partnerstvu s udrugom Portić proveden je projekt „Rijeka podrške“ financiran od grada Rijeke, u kojem su se provodile radionice s roditeljima djece s teškoćama u razvoju.

U razdoblju 2015. i 2016. godine Centar provodi projekte u partnerstvu i samostalno:

- ***SUPPORT - Sustavna Podrška za Podršku Roditeljstvu***

U EU projektu SUPPORT, Centar Rastimo zajedno bio je partner nositelju projekta, Udruzi Portić iz Rijeke, zajedno s udrugom Korak dalje iz Daruvara. Kako su za kvalitetnu provedbu programa podrške roditeljstvu ključni voditelji kojima je potrebna sustavna i stručna podrška u njihovu voditeljskom poslu, u okviru projekta je provedena edukacija za interne supervizore. Supervizija je važna u profesionalnom razvoju svih onih koji neposredno rade s ljudima i jedan od ključnih načina osiguranja razvoja organizacija i pružanja kvalitetne podrške roditeljstvu. U edukaciju su uključene članice organizacija civilnoga društva koje su stručnjaci u području razvoja djece najranije dobi (pedagozi, psiholozi, socijalni radnici, edukacijski rehabilitatori) i koje u različitim dijelovima Hrvatske provode „Rastimo zajedno“ i „Rastimo zajedno Plus“ programe. Radi se o udrugama: Centar „Rastimo zajedno“ (Zagreb), HURID (Zagreb), „Korak dalje“ (Daruvar), MURID (Čakovec), „Portić“ (Rijeka) i UPSI (Zagreb). Tijekom projekta formirano je 13 supervizijskih grupa u koje je uključeno ukupno 94 voditelja radionica. Članovi supervizijskih grupa su voditeljice i voditelji radionica „Rastimo zajedno“ i „Rastimo zajedno Plus“, a dolaze iz 13 županija i 39 različitih ustanova (najviše iz dječjih vrtića, ali i Centara za socijalnu skrb (podružnice Obiteljski centri)). Edukaciju su vodile iskusne trenerice: prof. dr.sc. Lidija Arambašić i Jasenka Pregrad (psiholog, psihoterapeut, supervizor), Gestalt centar Homa.

Važan dio projekta SUPPORT je i razvoj sustava osiguranja kvalitete provedbe programa „Rastimo zajedno“ i „Rastimo zajedno Plus“ koji se provode u organizacijama civilnoga društva. Razvijen je priručnik „Standardi i pokazatelji kvalitete u provedbi Rastimo zajedno i Rastimo zajedno Plus programa“ koji je osmišljen kao pomoć voditeljima radionica u procjeni kvalitete svoga rada, a vodeći se propisanim standardima. Uz svaki standard definirani su kriteriji i s njima povezani izvori provjere. Kao ključna područja kvalitete u programima „Rastimo zajedno“ izdvojeni su: Vrijednosti i načela programa; Standardizirani program i provedba; Voditelji i podrška voditeljima; Praćenje i vrednovanje procesa i ishoda provedbe programa; Usmjerenost prema korisnicima i zajednici

Priručnik je objavljen na internetskim stranicama Udruge „Portić“, Centra „Rastimo zajedno“ i Udruge „Korak dalje“ i služi kao trajna pomoć voditeljima radionica u promišljanju kvalitete u provedbi radionica.

- ***Održiva podrška roditeljstvu***

Projekt se provodio uz podršku Ureda UNICEF-a za Hrvatsku. Provedeno je usavršavanje regionalnih koordinatorica za djelotvorniju podršku voditeljima u regionalnim grupama. U organizaciji AZOO održani su regionalni susreti voditelja u Vukovaru i u Rijeci gdje su voditelji izrazili veliko zadovoljstvo i potrebu za daljnjim susretima. U okviru projekta izrađene su dvije radionice za odgojitelje namijenjene senzibilizaciji odgojitelja za potrebe roditelja djece s teškoćama te nove aktivnosti za Klub roditelja Rastimo zajedno Plus. Također je otisnuto još 500 priručnika za voditelje Rastimo zajedno te 1500 mapa i priloga za roditelje. Na međunarodnim i domaćim stručnim skupovima prezentiran je program Rastimo zajedno Plus i njegova evaluacija (Čakovec, Rogaška Slatina).

Održana je 6. godišnja konferencija voditelja i voditeljica programa Rastimo zajedno i Rastimo zajedno Plus u Daruvaru u suradnji s projektom SUPPORT. Projektom su osigurana sredstva i za dva edukacijska seminaru u Dubrovniku i Osijeku te je educirano još 80 novih voditelja na područjima gdje do sada program nije bio zastupljen u velikoj mjeri.

- ***Klub očeva Rastimo zajedno***

Projekt se provodio u partnerstvu s DV Velika Gorica i Gradom Velika Gorica, uz financijsku podršku MSPM. U okviru projekta osmišljene su i evaluirane 4 radionice namijenjene očevima djece u dobi od 1 do 5 godina (Očinska uloga u ranom djetinjstvu, O očevima i osjećajima, O očevima i majkama, Tata od zanata). U 25 grupa koje su provele program Kluba očeva sudjelovao je 221 tata čime je premašen inicijalno planirani broj korisnika projekta. Klubovi očeva radili su u 17 gradova diljem Hrvatske (Umag, Rovinj, Pula, Opatija, Rijeka, Crikvenica, Rab, Split, Primošten, Zagreb, Velika Gorica, Ivanić grad, Dugo Selo, Bjelovar, Čakovec, Vukovar, Vinkovci), u 22 dječja vrtića i 3 obiteljska centra. U provedbu i unapređivanje programa bilo je uključeno 57 voditeljica i voditelja Kluba očeva. Tate su izrazili veliko zadovoljstvo sudjelovanjem, a mnoge je Klub očeva potakao na sudjelovanje u programu Rastimo zajedno!

U razdoblju 2017., 2018. i 2019. Centar razvija podružnicu u Istri koja provodi projekte uz financijsku podršku Istarske županije

- ***Rastimo zajedno u Istri – Širenje podrške roditeljstvu za najmlađe***

Centar za podršku roditeljstvu "Rastimo zajedno"- Podružnica za Istarsku županiju, proveo je tijekom 2017. godine projekt kojemu su ciljevi bili: doprinijeti razvoju stručnih kapaciteta u zajednici za pružanje podrške obiteljima kroz programe univerzalne i ciljane podrške roditeljstvu; te unaprijediti dostupnost, kvalitetu i održivost ovih programa podrške roditeljstvu na području Istarske županije.

Ciljevi projekta usklađeni su s ciljevima u Planu za zdravlje i socijalno blagostanje IŽ 2017-2020 kao i strateškim ciljevima te mjerama Nacionalne strategije za prava djece 2014-2020.

U okviru projekta održana je edukacija za 25 novih voditelja programa Rastimo zajedno, provedena je supervizija s 8 prethodno educiranih voditelja programa Rastimo zajedno i Rastimo zajedno Plus te 14 novih ciklusa od 11 radionica s roditeljima predškolske djece u okviru edukacije novih voditelja. Novoeducirani voditelji proveli su tijekom 2017. radionice s ukupno 130 roditelja okupljenih u 14 grupa. Evaluacija je pokazala da su roditelji povećali osobnu razinu roditeljskih kompetencija, da je došlo do pozitivnih promjena vezano uz njihova uvjerenja u odnosu prema djeci.

U 2018. aktivnosti u Istri bile su posvećene edukaciji novih voditelja za provođenje programa "Rastimo zajedno Plus" namijenjenog roditeljima predškolske djece s teškoćama u razvoju. Radionice su provedene u nekoliko istarskih gradova. Također je educirana grupa voditelja za provedbu radionica "Klub očeva Rastimo zajedno". Provedeno je i 8 susreta supervizijske konzultacije s grupom odgojitelja

U 2019. više pažnje se posvetilo odgojiteljima te su s tri grupe provedene radionice "Rastimo zajedno za odgojitelje". Za novu grupu odgojitelja provedeno je 8 novih susreta supervizijske konzultacije.

- ***PROSPOR - Program za sustavnu podršku roditeljstvu roditeljima predškolske djece, osobito onima u zahtjevnijim okolnostima roditeljstva (10.2017. - 9.2020)***

U okviru programa za jačanje i širenje socijalnih usluga za obitelji s djecom, korisnike sustava socijalne skrbi, pod nazivom „Za snažniju obitelj“ kojeg provode Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku i UNICEF, u suradnji s Hrvatskom udrugom socijalnih radnika, započeo je 1.10.2017. s radom trogodišnji Program za sustavnu podršku roditeljstvu (PROSPOR) roditeljima predškolske djece, osobito onima u zahtjevnijim okolnostima roditeljstva. U ovom je programu provedbeni partner UNICEF-u Centar za podršku roditeljstvu „Rastimo zajedno“. Dva su glavna ishoda na kojima ćemo raditi: (1) razvoj novog programa stručne podrške roditeljima u osobito zahtjevnim okolnostima roditeljstva i njihovoj djeci rane i predškolske dobi, i (2) osiguranje daljnje dostupnosti, održivosti i kvalitete postojećih programa podrške roditeljstvu Rastimo zajedno i Rastimo zajedno Plus. Projektne aktivnosti usmjerene su prema roditeljima, djeci i stručnjacima u sustavima socijalne skrbi i predškolskog odgoja i obrazovanja, ali i prema ostalim dionicima društvene brige o djeci i roditeljima.

- ***POJAČANI RASTIMO ZAJEDNO I MI! – program podrške obiteljima s predškolskom djecom u zahtjevnijim okolnostima (1.10.2019. - 30.9.2020.)***

Projekt se provodi u okviru globalne inicijative „The Human Safety Net“ – Mreže međuljudske pomoći u kojoj je Centar Rastimo zajedno odabran kao nacionalni partner Generali osiguranja Hrvatska. Cilj projekta je osnažiti i podržati roditelje u zahtjevnijim okolnostima u njihovoj roditeljskoj i drugim ulogama, a njihovoj djeci rane i predškolske dobi omogućiti odrastanje u poticajnom okruženju i ostvarivanje njihovih razvojnih potencijala.

Program „Rastimo zajedno i mi!“, razvijen je u okviru trogodišnjeg „Programa za sustavnu podršku roditeljstvu roditeljima predškolske djece, osobito onima u zahtjevnijim okolnostima roditeljstva“ (2017. – 2020.), kojeg Centar Rastimo zajedno provodi kao partner UNICEF-u u zajedničkoj inicijativi s MDOMSP pod nazivom „Za snažniju obitelj“. Daljnji razvoj programa „Rastimo zajedno i mi!“ – njegova nadogradnja s Klubom roditelja i djece, povećanje kvalitete, dostupnosti i dugoročne održivosti pozitivnih učinaka odvija se u okviru jednogodišnjeg projekta s Generali osiguranjem Hrvatska, s intencijom dugoročnije suradnje. Uz financijsku, novi partner pruža i volontersku podršku Centru, koji u mnoge aktivnosti uključuje volontere te je 2019. godine ušao u uži krug nominiranih za Državnu nagradu za volontiranje.

Zaključno se o postignućima može reći da su u okrilju Centra za podršku roditeljstvu „Rastimo zajedno“ razvijeni i objavljeni u priručnicima sljedeći standardizirani i evaluirani programi podrške roditeljstvu za roditelje djece rane i predškolske dobi:

1. Pećnik, N., & Starc, B. (2010). Rastimo zajedno program radionica s roditeljima najmlađe djece: Priručnik za voditelje. Zagreb: Ured UNICEF-a za Hrvatsku.
2. Pećnik, N., Starc, B., Ljubešić, M., Jeić, M., Pribela Hodap, S., & Grubić, M. (2014). Rastimo zajedno Plus – program radionica s roditeljima djece s teškoćama u razvoju (priručnik za voditelje). Zagreb: Ured UNICEF-a za Hrvatsku.
3. Pećnik, N., Milanković Belas, R. Pribela - Hodap, S.; Domaćinović Pićuljan, V., Erceg, T., Mišćenić, G., Duspara, Lj., Butorac, D., Brnić, P. i Vela Vrabec, N. (2019.) Klub očeva Rastimo zajedno: Program podrške roditeljstvu očeva djece rane i predškolske dobi. PRIRUČNIK. Zagreb: Ured UNICEF-a za Hrvatsku u suradnji s Centrom za podršku roditeljstvu „Rastimo zajedno“.

Do kraja 2020 planira se izdavanje još 2 priručnika namijenjena voditeljima programa „Rastimo zajedno i mi“.

Programi su predstavljeni i u međunarodnim publikacijama:

- Daly, M., Bray, R., Bruckauf, Z., Byrne, J., Margaria, A., Pećnik, N. & Samms-Vaughan, M. (2015). Family and Parenting Support: Policy and Provision in Global Context. Florence: UNICEF Innocenti.
- Pećnik, N. (2019) Evidencing the value of parenting support as a policy and practice orientation: The case of ‘Growing Up Together’ in Croatia. U Moran, L. i Canavan, J. (ur.). Realising Children's Rights Through Supporting Parents (61-81) Galway, Ireland: UNESCO Child and Family Research Centre.

Te uvršteni u katalog inovativnih programa podrške obiteljima od strane Europske komisije https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1416&langId=en&reviewId=254#chapter_3

Članice Centra „Rastimo zajedno“ primile su Godišnju nagradu za promicanje prava djeteta Vlade Republike Hrvatske (N. Pećnik), nagradu Hrvatskog psihološkog društva (B. Starc, E. Glavina, M. Jeić) te udruge ‘Roditelji u akciji’ za doprinos u području podrške odgovornom roditeljstvu (N. Pećnik, B. Starc).

3. ANALIZA OKRUŽENJA I IZAZOVI U PODRUČJU PRUŽANJA PODRŠKE RODITELJSTVU I OBITELJI

Dokumenti na koje se naslanja rad Centra za podršku roditeljstvu „Rastimo zajedno“ su Konvencija UN-a o pravima djeteta, Strategija Vijeća Europe o pravima djeteta 2016. – 2020. i Nacionalna strategija za prava djeteta 2016. – 2020. Ključni dokument koji je potaknuo razvoj programa podrške roditeljstvu pa tako i Centra je Preporuka 19 (2006.) Vijeća Europe o politici podrške pozitivnom roditeljstvu (2006.-2007.). Ona promiče vrijednost roditeljstva u najboljem interesu djeteta koje je u podlozi svih programa Rastimo zajedno¹ u čijoj je izradi je sudjelovala prva predsjednica Centra

Svoje djelovanje Centar temelji na spoznajama o potrebama roditelja i djece proizašlim iz recentnih međunarodnih i domaćih istraživanja u području ranog razvoja djece i podrške roditeljstvu i obiteljima. Od domaćih istraživanja za izradu godišnjih planova rada Centra u dosadašnjem razdoblju najvažnija je bila sveobuhvatna studija provedena uz podršku UNICEF-a *Kako roditelji i zajednice brinu o potrebama najmlađe djece u Hrvatskoj* (Pećnik, 2013). Ona je na uzorku od oko 1200 majki i očeva djece rane i predškolske dobi širom Hrvatske te na uzorku stručnjaka iz sustava zdravstva, predškolskog odgoja i obrazovanja te socijalne skrbi potvrdila postojanje nezadovoljenih potreba roditelja za podrškom u roditeljskoj ulozi, kao i potrebu stručnjaka za podrškom u osiguravanju odgovarajućih, djelotvornih i dostupnih programa podrške roditeljstvu za različite skupine roditelja.

Sljedeća važna studija koja informira djelovanje Centra za podršku roditeljstvu „Rastimo zajedno“ jest Dobroćić, Pećnik i Baran (2015). *Potrebe roditelja i pružanje usluga roditeljima u otežanim okolnostima*. Zagreb: Udruga Roditelji u akciji. Ona je upozorila na potrebu za ciljanim programima podrške roditeljstvu kako bi se osiguralo da odgovarajuću podršku dobiju i oni roditelji čije potrebe nisu pokrivene univerzalnim programima. To se prije svega odnosi na potrebu razvoja programa za podršku ranjivim obiteljima u riziku od siromaštva i neprimjerene roditeljske skrbi, kao i na programe koji bi bili prilagođeni promjenama u strukturi obitelji uslijed povećane stope razvoda braka. Uz to, prepoznata je i potreba da se ciljanim programom podrške roditeljstvu osnaže očevi u aktivnijem uključivanju u skrb o djetetu i njegov odgoj.

¹ Pećnik, N. (2007). Towards a vision of parenting in the best interests of the child. U M. Daly (ured.), *Parenting in contemporary Europe: A positive approach* (15-36). Strasbourg: Council of Europe Publishing.

Analiza stanja u provedbi programa podrške roditeljstvu „Rastimo zajedno“ temelji se na podacima koje organizacije provoditelji programa „Rastimo zajedno“ unose u web aplikaciju s bazom podataka koju vodi Centar „Rastimo zajedno“.

Od početka provedbe programa „Rastimo zajedno“ 2008. godine do kraja 2019. u svih 5 programa podrške roditeljstvu koji su razvijeni u okrilju Centra Rastimo zajedno sudjelovalo je ukupno 6.913 roditelja, (5.797 majki i 1.116 očeva) u 85 gradova diljem Hrvatske.

Nažalost, uz sve molbe da se podaci stalno ažuriraju, neki provoditelji, tj. njihovi administratori ne unose podatke o provedenim ili najavljenim ciklusima radionica na vrijeme ili ih uopće ne unose. Zbog toga u izvještaju neki podaci nedostaju, tj. ima više provedenih ciklusa nego što se navodi u izvještaju.

Podaci se odnose na 5 programa Rastimo zajedno koji se provode u dječjim vrtićima (DV), centrima za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju (COOR), obiteljskim centrima (OC), centrima za socijalnu skrb (CZSS) i organizacijama civilnog društva (OCD).

To su slijedeći programi: Rastimo zajedno (RZ), Rastimo zajedno Plus (RZP), Rastimo zajedno i Mi (RZiMi), Klub očeva RZ (KO) i RZ radionice s odgojiteljima (odg.). Također su evidentirani i susreti roditelja u Klubu Rastimo zajedno (klub).

Podaci se prikazuju za pedagošku godinu 2018./2019. zbog prirode organizacije rada dječjih vrtića kao najbrojnijih provoditelja programa RZ. Ipak, prikazani su i podaci za kalendarsku godinu 2019. za potrebe ove analize stanja provedbe programa.

U bazi podataka kao provoditelji nekog od programa RZ evidentirano je:

150 dječjih vrtića (RZ, RZP, KO, odg.)

16 centara za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju (RZP)

19 obiteljskih centara (RZ, RZP, RZiMi, KO)

8 centara za socijalnu skrb (RZiMi)

12 organizacija civilnog društva /udruga (RZ, RZP, KO)

Neki od ovih provoditelja nisu kraće ili duže vrijeme aktivni iz različitih razloga (rodiljni dopust, bolovanje, odlazak u mirovinu, odlazak iz organizacije i dr.). U nekim organizacijama radionice se ne provode zbog izostanka podrške ravnatelja, malog broja roditelja.

Ukupno je evidentirano 880 educiranih voditelja svih programa Rastimo zajedno. No, kao što je rečeno, nisu svi aktivni.

U Tablici 1. prikazan je ukupni broj ciklusa i obuhvaćenih korisnika svih programa RZ za pedagošku godinu 2018./2019. (1.9.2018.-31.8.2019.) te za kalendarsku godinu 2019. Vidljivo je da godišnje u nekom od programa sudjeluje ukupno oko 700 roditelja.

Tablica 1. Ukupni broj provedenih ciklusa i uključenih roditelja za sve programe

	Pedagoška godina 2018./2019.					Kalendarska godina 2019.				
	Ciklusi	Majke	Očevi	Odg.	Djeca	Ciklusi	Majke	Očevi	Odg.	Djeca
UKUPNO	93	437	198	267	68	110	599	199	208	74

Nešto veći broj provedenih ciklusa i obuhvaćenih roditelja u 2019. odraz je novoeduciranih voditelja koji su provodili svoj prvi ciklus radionica u okviru edukacije (RZ u SRC Zagreb i Crikvenica, te RZP u Centru RZ). U Tablici 2. prikazan je broj ciklusa po pojedinom programu bez obzira na provoditelja.

Tablica 2. Broj ciklusa po programima

	2018./2019	2019
RZ	44	53
RZP	5	17
RZiMi	13	14
KO	16	16
Odg.	15	10
UKUPNO	93	110

Dječji vrtići provode najviše programa – Tablica 3. *Nažalost, samo nekoliko vrtića provodi program RZP zbog nedostatka podrške Agencije za odgoj i obrazovanje iako je broj integrirane djece s teškoćama u razvoju u vrtićima sve veći.*

Tablica 3. Broj ciklusa i uključenih roditelja po programima u DV

Program	Pedagoška godina 2018./2019.				Kalendarska godina 2019.			
	Ciklusi	Majke	Očevi	Odg.	Ciklusi	Majke	Očevi	Odg.
RZ	43	330	64		52	421	45	
RZP	3	19	1		1	7		
KO	16	4	128	60	16	11	134	60
Odg.	15			207	10			148
UKUPNO	77	353	193	267	79	439	179	208

Provoditelji koji imaju educirane voditelje za sve programe RZ su obiteljski centri. U proteklom periodu, oni su zajedno s centrima socijalne skrbi intenzivno provodili pokusnu primjenu programa RZiMi te nisu imali kapaciteta za ostale programe. Broj ciklusa i obuhvat roditelja prikazan je u tablici 4. Ovo je prvi RZ program koji uz roditelje obuhvaća i djecu.

Tablica 4. Broj ciklusa i uključenih roditelja po programima u OC I CZSS

Program	Pedagoška godina 2018./2019.				Kalendarska godina 2019.			
	Ciklus i	Majke	Očevi	Djeca	Ciklus i	Majke	Očevi	Djeca
RZ	1	6	3		1	6	3	
RZiMi	13	67		68	14	71		74
UKUPNO	14	73	3	68	15	77	3	74

Program RZP našao je svoje mjesto u centrima za odgoj i obrazovanje i rehabilitaciju. U 2019. nakon edukacije koju je proveo CRZ, povećao se broj provoditelja za 15 ustanova i udruga koje okupljaju djecu s teškoćama u razvoju i njihove roditelje. U Tablici 5. prikazan je broj ciklusa provedenih u proteklom periodu te broj obuhvaćenih roditelja u centrima za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju i organizacijama civilnog društva.

Tablica 5. Broj ciklusa i obuhvaćenih roditelja programom RZP

Provoditelj	Pedagoška godina 2018./2019.			Kalendarska godina 2019.		
	Ciklusi	Majke	Očevi	Ciklusi	Majke	Očevi
Centri za odgoj, obrazovanje i rehab.	1	6	2	11	51	8
Organizacije civilnog društva	1	5		5	32	9
UKUPNO	2	11	2	16	83	17

U Tablici 6. prikazana je provedba svih programa po županijama u 2019. godini bez obzira na provoditelje, ukupno 110 ciklusa. U 4 županije nije bio proveden ni jedan program, a u 5 samo po jedan, uglavnom RZiMi.

Tablica 6. Broj provedenih ciklusa po programima i županijama u 2019.

Županija	RZ	RZP	RZiMi	KO	odg
Bjelovarsko-bilogorska					
Brodsko-posavska			1		
Dubrovačko-neretvanska	8		1		3
Istarska		1	1	2	
Karlovačka					
Koprivničko-križevačka	3	2	1	1	
Krapinsko-zagorska	1				
Ličko-senjska			1		
Međimurska	1		2		
Osječko-baranjska	3		1		
Požeško-slavonska					
Primorsko-goranska	15	1		3	
Sisačko-moslavačka					
Splitsko-dalmatinska	2	1	1		1
Šibensko-kninska	3	1			
Varaždinska			1	1	
Virovitičko-podravska		1			
Vukovarsko-srijemska			1		

Zagrebačka	6	1	1		3
Grad Zagreb	16	7	1	7	3
UKUPNO u 2019.	58	15	13	14	10

Susreti u klubovima roditelja odvijali su se sporadično. Najviše ih se održalo u prvih 6 mjeseci 2019. godine. Broj susreta s roditeljima prikazani su po tipu kluba u Tablici 7.

Tablica 7. Broj susreta i obuhvaćenih roditelja u Klubovima roditelja

Tip kluba	2018./2019.		2019.	
	Susreti	Roditelji	Susreti	Roditelji
RZ	15	127	12	101
RZP	5	19	4	15
UKUPNO	20	146	16	116

Praćenje provedbe programa podrške roditeljstvu, uključujući pilotiranje novog programa s razvedenim očevima:

Tablica 8. Broj susreta i obuhvaćenih roditelja u Klubovima roditelja

Programi podrške roditeljstvu	Broj provedenih ciklusa u 2019
Rastimo zajedno	52
Rastimo zajedno Plus	6
Rastimo zajedno i mi	14
Klub očeva	16
Rastimo zajedno i dalje (razvedeni očevi)	4
UKUPNO	92

Tablica 9. Broj educiranih voditelja od 1.9. 2018 do 31.12.2019.

Program	Broj novih voditelja	Financijer / provoditelj edukacije
Rastimo zajedno	30	Vrtići / Stručno razvojni centar Zagreb
	25	Vrtići / Stručno razvojni centar Crikvenica
Rastimo zajedno i mi	39	UNICEF / Centar Rastimo zajedno
Rastimo zajedno Plus	30	Sudionici / Centar Rastimo zajedno
UKUPNO	124	

Sveukupno gledajući svi programi Rastimo zajedno provodili su se u proteklom periodu u obimu koji manje-više odgovara broju educiranih voditelja u pojedinim programima. Broj od 800 roditelja koji su sudjelovali u svim programima tijekom 2019. godine zaista je impozantan. Ipak ne možemo biti zadovoljni provedbom programa u pojedinim županijama, pogotovo ne programa RZ, jer u tim županijama postoje educirani voditelji. To se odnosi i na Grad Zagreb koji ima evidentiranih 56 provoditelja (od toga 45 dječjih vrtića), a u 2019. godini je provedeno samo 16 ciklusa programa RZ kao i u Primorsko-goranskoj županiji u kojoj je 15 provoditelja (od ukupno 25) provelo program RZ.

Također, i u ostalim velikim gradovima Rijeka, Split i Osijek nije provedeno onoliko ciklusa programa RZ koliko bismo mogli očekivati s obzirom na broj educiranih timova. Susreti u

klubovi za roditelje također se rijetko održavaju što umanjuje trajnost dobitaka koje su roditelji stekli tijekom sudjelovanja u radionicama.

Isto tako, roditelji djece s teškoćama u razvoju čija su djeca integrirana u redovne dječje vrtiće nemaju priliku sudjelovati u programu RZP. Za sada ga provode samo nekoliko vrtića koji imaju verificiran program od strane AZOO koja ostalim vrtićima uskraćuje verifikaciju.

Ovi podaci upozoravaju da i dalje treba podržavati bolju dostupnost i održivost programa Rastimo zajedno i Rastimo zajedno Plus u dječjim vrtićima kao najbrojnijim provoditeljima programa RZ i RZP.

Kako povećati dostupnost programa „Rastimo zajedno“ ?

Osigurati veću podršku postojećim voditeljima Vođenje radionica „Rastimo zajedno“ ili „Rastimo zajedno Plus“ podrazumijeva ulaganje povećanog truda i stručnog znanja u ispunjavanje zahtjeva profesionalne uloge odgajatelja ili stručnog suradnika. Stoga osiguravanje podrške podrazumijeva: logističku podršku ustanove za provedbu radionica, prepoznavanje dobrobiti programa od strane ravnatelja, odgajatelja, zagovaranje ovih dobrobiti pred roditeljima i osnivačima te adekvatna stimulacija voditelja. Vrtić može podržati provedbu programa Rastimo zajedno u ustanovi tako da osigura:

- Razumijevanje i uvažavanje pristupa rada s manjim grupama te aktivno zastupanje vrijednosti programa podrške roditeljstvu prema roditeljima, osnivačima i javnosti
- Stimulaciju voditelja (novčanu, u slobodnim danima)
- Kontinuirano stručno usavršavanje voditeljima programa kroz godišnje konferencije mreže voditelja Rastimo zajedno, dodatne edukacije i ostale stručne skupove
- Superviziju voditelja radionica s roditeljima
- Njegovanje vrijednosti timskog pristupa i partnerstva odgojitelja, stručnog tima i roditelja te dodatne edukacije za sve odgojitelje

Osim podrške od strane vrtića, održivosti provođenja programa može doprinijeti njegovo primjereno vrednovanje od strane nadležnih za stručno napredovanje voditelja programa radionica.

4. DIONICI I SURADNE ORGANIZACIJE

Centar za podršku roditeljstvu „Rastimo zajedno“ ima 55 članica i članova, stručnih suradnica i odgojiteljica i odgojitelja iz dječjih vrtića širom Hrvatske, kao iz različitih ustanova sustava socijalne skrbi i udruga. Također ima jednu zaposlenicu, mag.soc.art. Kristinu Bušljeta, i mrežu od dvadesetak volontera.

Članice Upravnog odbora su: prof.dr.sc Pećnik (predsjednica) – profesorica psihologije na Studijskom centru socijalnog rada, Branka Starc (tajnica) – umirovljena prof. psihologije DV Cvrčak, Zagreb, Eleonora Glavina – spec.klin.psihologije, DV Cipelica, Čakovec, Mirela Medved, prof. pedagogije i sociologije, DV V. Nazora, Zagreb i Ines Puhar, dipl.ing.soc rada, predstojnica podružnice obiteljski centar u Puli.

Početkom 2017. godine osnovana je prva **podružnica Centra za područje Istarske županije**. Sjedište podružnice Istra je u Rovinju, a voditeljica podružnice je Sandra Orbančić, ravnateljica DV Neven u Rovinju.

U 2019. osnovana je druga **podružnica za Međimursku županiju** sa sjedištem u Čakovcu, a voditeljica je Eleonora Glavina, spec.klin.psihologije, DV Cipelica, Čakovec.

KLJUČNI DONATORI I PARTNERI

- **Ured UNICEF-a za Hrvatsku**

Financirao je razvoj programa podrške roditeljima najmlađe djece „Rastimo zajedno“ (2008-2010) te razvoj programa podrške roditeljstvu najmlađe djece s teškoćama u razvoju „Rastimo zajedno Plus“ (2012-2014) koje je također podupro naknadnim dotiskom priručnika i materijala (2015-2016).

UNICEF je također financirao razvoj programa podrške roditeljima u zahtjevnijim okolnostima roditeljstva i njihovoj predškolskoj djeci „Rastimo zajedno i mi“ u zajedničkom programu s MDOPSP i Hrvatskom udrugom socijalnih radnika u okviru akcije „Za snažniju obitelj“ (2017 – 2020)

- **Ministarstvo nadležno za obitelj**

2015. – 2016. financiralo je projekte Centra usmjerene razvoju ciljanih programa s očevima i ranjivim skupinama roditelja koje je Centar prijavio na natječaje Ministarstva za podršku udrugama u području prevencije nasilja nad djecom i osnaživanja obitelji, a u okviru akcije „Za snažniju obitelj“ (2017 – 2020) pruža podršku razvoju programa „Rastimo zajedno i mi“ za obitelji koje koriste prava i usluge iz sustava socijalne skrbi u okviru trogodišnjeg projekta „*Sustavna podršku roditeljstvu roditeljima predškolske djece, osobito onima u zahtjevnijim okolnostima roditeljstva*“ (2017-2020). Namjera je resornog ministarstva radionice s roditeljima i djecom „Rastimo zajedno i mi“ osigurati kao standardiziranu socijalnu uslugu dostupnu u obiteljskim centrima širom Hrvatske.

- **Lokalne samouprave: Istarska županija i Grad Zagreb**

Podupiru projekte u 2017, 2018 i 2019 – godišnju konferenciju voditelja programa Rastimo zajedno, i druge oblike edukacije i supervizije voditelja programa u Istarskoj županiji

- **Privatni sektor - Generali osiguranje Hrvatska – THSN inicijativa**

Kao donator koji prepoznaje važnost podrške roditeljima najmlađe djece i programa „Rastimo zajedno i mi“ od kraja 2019. godine uključuje i Generali osiguranje. Zahvaljujući tome omogućeno je provođenje dodatnih aktivnosti za roditelje i djecu sudionike programa za ranjive obitelji u nepovoljnim okolnostima „Rastimo zajedno i mi!“. Osim financijskim resursima za materijalne troškove dodatnih aktivnosti, ovaj donator podržat će provedbu programa i kroz sudjelovanje odabranih i educiranih djelatnika Generali osiguranja u ulozi dugoročnih volontera na radionicama s djecom. Ovi resursi koriste stručnim djelatnicima obiteljskih centara u uspješnoj provedbi programa podrške obiteljima s najmlađom djecom u riziku.

- **Organizacije civilnog društva**

- Hrvatska udruga za ranu intervenciju (u provedbi programa Rastimo zajedno Plus)
- Savez društava Naša djeca (u provedbi programa Rastimo zajedno)

- **Stručna i akademska zajednica**

Znanstveno utemeljeni i evaluirani programi podrške roditeljstvu koje razvija Centar „Rastimo zajedno“ redovito se predstavljaju na stručnim skupovima kao što su godišnje konferencije nacionalnih strukovnih udruga psihologa i socijalnih radnika te na stručnim skupovima u području predškolskog odgoja i obrazovanja. Također se o njima izvještava na međunarodnim konferencijama (npr. Međunarodnog društva za prevenciju zlostavljanja i zanemarivanja djece).

O radu Centra „Rastimo zajedno“ govori se i na fakultetima, u okviru preddiplomskog (npr. na studiju socijalnog rada) i poslijediplomskog obrazovanja (npr. na specijalističkom studiju prava djece). Također se modeli dobre prakse koji su razvijeni u okviru aktivnosti Centra „Rastimo zajedno“ predstavljaju i međunarodnoj akademskoj zajednici (npr. sveučilište u Irskoj i Španjolskoj).

5. VIZIJA. MISIJA, VRIJEDNOSTI I NAČELA DJELOVANJA

VIZIJA

Vizija Centra Rastimo zajedno je društvo koje je senzibilizirano za dobrobit djece i roditelja, u kojem svako dijete ostvaruje pravo na roditeljevu podršku punom razvoju svojih potencijala i svaki roditelj ostvaruje pravo na odgovarajuću podršku zajednice u ispunjavanju roditeljskih odgovornosti u najboljem interesu djeteta.

Centar Rastimo zajedno aktivno doprinosi osmišljavanju i oživotvorenju načela roditeljstva u najboljem interesu djeteta u europskom kontekstu te razvija programe za njegovu društvenu podršku. Centar Rastimo zajedno je organizacija prepoznatljiva po svom doprinosu stvaranju kvalitetnih i dostupnih programa podrške roditeljstvu te zalaganju za društvenu podršku roditeljstvu u najboljem interesu djeteta u društvu.

MISIJA

Misija Centra Rastimo zajedno je podržati roditelje u razvoju vrijednosti i sposobnosti roditeljstva u najboljem interesu djeteta kroz provođenje široko dostupnih univerzalnih i ciljanih programa podrške roditeljima (utemeljenih na suvremenim znanstvenim spoznajama i vrijednostima prava djeteta) te podržati mrežu provoditelja programa u razvoju vrijednosti i sposobnosti pružanja kvalitetne podrške roditeljstvu na načelima osnaživanja i partnerstva.

VRIJEDNOSTI I NAČELA DJELOVANJA

- Omogućavanje ostvarivanja prava djeteta u obitelji i zajednici
- Ravnopravno dostojanstvo djeteta i roditelja, roditelja i stručnjaka
- Utemeljenost programa podrške roditeljima i djeci na dokazima djelotvornosti, znanstvenim teorijama promjene te modelu osnaživanja
- Ravnopravnost i jednake mogućnosti (progresivni univerzalizam)
- Etičnost, dostupnost, održivost programa podrške roditeljstvu
- Multidisciplinarnost
- Međusektorska suradnja i umrežavanje

DRUGI DIO: STRATEŠKI CILJEVI

Svrha djelovanja Centra za podršku roditeljstvu „Rastimo zajedno“ je razvijati, osiguravati kvalitetu i održivost te širiti dostupnost programa podrške roditeljstvu (prvenstveno roditeljima djece rane i predškolske dobi) u Republici Hrvatskoj. Djelatnosti Centra usmjerene su prema roditeljima, prema pružateljima usluga podrške roditeljstvu (stručnjacima i paraprofesionalnim volonterima) te prema cjelokupnoj zajednici.

I. STRATEŠKI CILJ:

PRIDONIJETI OSTVARENJU PRAVA DJETETA NA RODITELJSTVO U NAJBOLJEM INTERESU DJETETA I PODRŠKU RODITELJIMA

- 1.1. Povećavati dostupnost postojećih univerzalnih i ciljanih programa podrške roditeljstvu
- 1.2. Unapređivati kvalitetu provedbe postojećih univerzalnih i ciljanih programa podrške roditeljstvu
- 1.3. Razvijati nove programe podrške roditeljstvu kao odgovor na nezadovoljene potrebe djece i roditelja
- 1.4. Povećavati dostupnost i osiguravati kvalitetu provedbe novih programa podrške roditeljima i djeci

II. STRATEŠKI CILJ: PRIDONIJETI RAZVOJU KVALITETE I DJELOTVORNOSTI PROGRAMA PODRŠKE RODITELJSTVU TE POTICATI UTEMELJENOST INTERVENCIJA NA DOKAZIMA

2. 1 Poticati evaluaciju i kulturu utemeljenosti intervencija na dokazima
- 2.2. Poticati uključivanje korisnika u razvoj programa i usluga

III. STRATEŠKI CILJ: SURADNJA I UMREŽAVANJE U SVRHU OSIGURAVANJA KVALITETE I DOSTUPNOSTI PROGRAMA PODRŠKE RODITELJSTVU I OBITELJIMA

- 3.1. Unapređivanje suradnje s javnim ustanovama
- 3.2. Unapređivanje suradnje s organizacijama civilnog društva
- 3.3 Unapređivanje suradnje s privatnim sektorom

IV. STRATEŠKI CILJ: KONTINUIRANI ORGANIZACIJSKI RAZVOJ

4. 1 Kontinuirani razvoj centra „Rastimo zajedno“
- 4.2. Kontinuirani razvoj podružnica Centra „Rastimo zajedno“

Strateški ciljevi ovog trogodišnjeg strateškog plana provodit će se putem donošenja i provedbe godišnjih operativnih i financijskih planova u kojima će se detaljnije utvrditi aktivnosti, rokovi, strategije djelovanja i potrebni resursi te pokazatelji uspješnosti provedbe.

Na kraju svake godine izvršit će se analiza i vrednovanje provedbe godišnjih operativnih i financijskih planova te na temelju rezultata izraditi plan za narednu godinu.

Na sjednici Upravnog odbora Centra Rastimo zajedno održanoj na daljinu 23. ožujka 2020. putem Skype-a donijeta je odluka o prihvatanju Strateškog plana za 2020 - 2022.

Ninoslava Pećnik,
Predsjednica Centra